herpy

WĘŻE

Pyton zielony

Morelia viridis

Morelia viridis to jasnozielony, nadrzewny pyton z lasów deszczowych południowej Nowej Gwinei i Półwyspu Jork, który odpoczywa zwinięty w ciasne pętle na gałęzi i atakuje ofiarę ze stałego punktu obserwacyjnego. Młode są żółte i w ciągu pierwszego roku życia zmieniają barwę na zieloną. Gatunek jest piękny i wytrzymały, ale ma wymagania co do wilgotności, spokoju i sposobu brania na ręce.

Rodzina: Pythonidae Nazwa angielska: Green Tree Python Dawna nazwa: *Chondropython viridis; Python viridis*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**100-160 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**15-20 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy i las górski**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**90 × 60 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**27-31 °C**
Temperatura w nocy	**20-22 °C**
Wilgotność	**40-70%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Kręgowce**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**29-43 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**6-32 jaj**
Zniesienia w roku	**1**
Inkubacja	**39-65 dni** przy 29-31 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Morelia viridis to średniej wielkości pyton o gładkich łuskach, chwytnym ogonie i wyraźnie wyodrębnionej szyi. Dorosłe osobniki są intensywnie zielone, najciemniejsze wzdłuż grzbietu, gdzie biegnie gęsty rząd białych łusek; na Wyspach Aru biały wzór jest rozbity na małe rozetki. Brzuch jest żółty, a niektóre osobniki mają niebieskawy odcień. Głowa jest szeroka, oczy mają pionową źrenicę, a w łuskach górnej wargi znajdują się dołki termoczułe. Nazwa gatunkowa *viridis* to po łacinie zielony.

Młode nie są zielone. Wykluwają się jako jasnożółte zwierzęta z białymi plamami obwiedzionymi czernią lub brązem i jasnym paskiem przez oko. Zmiana barwy następuje zwykle między szóstym a dwunastym miesiącem, gdy wąż ma około 55-60 cm długości, i może dokonać się w ciągu jednej nocy albo trwać kilka miesięcy. W niektórych populacjach dorosłe osobniki nigdy nie stają się całkiem zielone i zachowują część żółtego ubarwienia młodzieńczego. W niewoli wyhodowano odmiany barwne; ten poradnik dotyczy gatunku.

Dorosłe osobniki osiągają zwykle 100-160 cm długości, rzadko do 2 m. Samice są z reguły dłuższe i cięższe od samców. Północny gatunek siostrzany *Morelia azurea*, żyjący na północ od centralnego łańcucha górskiego Nowej Gwinei i mający m.in. czerwone młode, był dawniej zaliczany do tego gatunku. Oba łatwo pomylić w handlu, gdzie zwierzęta często sprzedaje się pod nazwami lokalizacji.

Większość zwierząt na rynku pochodzi z hodowli, ale osobniki importowane z farm w Indonezji mogą być zarażone pasożytami. Kupuj zwierzęta z hodowli, które jedzą i są przyzwyczajone do mrożonych ofiar.

Występowanie i środowisko

Morelia viridis żyje na Nowej Gwinei na południe od centralnego łańcucha górskiego, zarówno w części indonezyjskiej, jak i w Papui-Nowej Gwinei, a także na Wyspach Aru i wyspie Gag. W południowo-wschodniej Papui-Nowej Gwinei dociera również do północnego wybrzeża, od Milne Bay przez prowincję Oro po okolice Lae. Na południu występuje na Półwyspie Jork w północno-wschodnim Queenslandzie w Australii, m.in. w Iron Range.

Populacje na północ od łańcucha górskiego, m.in. na Biak, należą do *Morelia azurea*.

> **Naturalny zasięg:** Indonezja, Papua-Nowa Gwinea i Australia.

ŚRODOWISKO

M. viridis to gatunek lasów deszczowych, występujący od poziomu morza do wysokości około 2000 m, głównie w lasach nizinnych i niższych lasach górskich. Spotyka się go także w lasach wtórnych i w lasach odrastających po wycince.

Młode przebywają na polanach i skrajach lasu, gdzie światło dociera do ziemi, i polują w ciągu dnia m.in. na małe jaszczurki i bezkręgowce. Dorosłe zamieszkują obszary o zwartym sklepieniu koron i są najbardziej aktywne o zmierzchu i w nocy. Zwierzę odpoczywa zwinięte w pętle na poziomej gałęzi lub lianie i czeka na ofiarę, często w tym samym punkcie obserwacyjnym nawet do dwóch tygodni. Podczas polowania przednia część ciała zwisa z gałęzi w zakolach, gotowa do ataku. Tylko samice mają stały rewir; samce wędrują w poszukiwaniu samic.

Klimat jest ciepły i wilgotny, z codziennymi opadami. Temperatura rzadko spada poniżej 20 °C, a długość dnia jest niemal taka sama przez cały rok.

Hodowla

TERRARIUM

Dorosły osobnik potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 90 × 60 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Większe jest lepsze, a 120 × 60 × 60 cm to dobry wymiar dla dorosłej samicy. Terrarium powinno mieć drzwi z przodu, aby zwierzę nie było niepokojone z góry, i być na tyle otwarte, by zapewnić wentylację: siatka na całym stropie lub jego części, częściowo przykryta, aby utrzymać wilgotność.

Przestrzeń w poziomie jest ważniejsza niż wysokość. Zwierzę porusza się poziomo wzdłuż gałęzi i lian, a zbyt wysokie terrarium sprawia, że wybiera najwyższe miejsce i tam pozostaje, daleko od miski z wodą. Z najwyższego miejsca odpoczynku musi dać się zejść na dno. Urządź terrarium co najmniej dwiema solidnymi gałęziami do siedzenia o różnej grubości i na różnej wysokości, z których co najmniej jedna znajduje się nie wyżej niż 30 cm nad dnem jako miejsce do polowania. Gałęzie powinny być mocno zamocowane w ścianach, aby nie mogły spaść, ale najlepiej, by dało się je wyjmować. Dodaj liście, grube liany i duże, wytrzymałe rośliny, takie jak fikus, dracena i epipremnum, a ewentualnie zamkniętą kryjówkę pod stropem.

Jako podłoże stosuje się 5-10 cm włókna kokosowego, luźnej ziemi bez nawozu i warstwę suchych liści na wierzchu, aby wilgoć utrzymywała się długo. Sprzątaj od razu po wypróżnieniu i wymieniaj całe podłoże co trzy-cztery miesiące. Młode można trzymać w mniejszym terrarium, ale bez problemu przeprowadzają się do terrarium dla dorosłych, jeśli jest w nim dużo kryjówek.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

Musi być wyraźny gradient. Miejsce wygrzewania na najwyższej gałęzi powinno mieć 27-31 °C, a chłodniejsza część terrarium 24-26 °C. Na noc ogrzewanie się wyłącza, a temperatura może spaść do 20-22 °C, ale nie poniżej 20 °C.

Stosuj żarówki halogenowe lub tradycyjne, najlepiej kilka słabszych zamiast jednej mocnej, w oprawie, której zwierzę nie może dotknąć. Wąż odpoczywa blisko żarówki, więc zapewnij duży odstęp lub osłonę z kratki, aby się nie poparzył. Mierz temperaturę cyfrowym termometrem z sondą na miejscu wygrzewania i drugim w cieniu na środku terrarium. Jeśli w pomieszczeniu robi się nocą za zimno, uzupełnieniem może być sterowany termostatem ceramiczny promiennik ciepła bez światła. Gorące kamienie nie mają w terrarium racji bytu.

Zwierzę, które chowa się w kryjówce i nie wychodzi do ciepła, może zachorować. Usuń zbędne kryjówki, aby nadal regulowało swoją temperaturę.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 40-70 % i się wahać: wyższa zaraz po zraszaniu, a potem spadająca do około 40 %, zanim zrosi się ponownie. Stale mokre warunki prowadzą do problemów ze skórą i infekcji grzybiczych, ale zbyt suche powodują odwodnienie, zwłaszcza u młodych.

Obficie zraszaj terrarium każdego wieczoru i najlepiej ponownie rano, aby liście i gałęzie pokryły się kroplami. Zwierzę pije krople i jest bardziej aktywne po deszczu. Pracę może przejąć automatyczny system zraszający z co najmniej czterema dyszami. Poza tym postaw dużą miskę ze świeżą wodą, najlepiej na podwyższeniu w pobliżu gałęzi do siedzenia, i codziennie wymieniaj wodę. Mierz wilgotność higrometrem na środku terrarium.

OŚWIETLENIE I UVB

Młode są aktywne w dzień, a dorosłe najbardziej o zmierzchu i w nocy, ale obie grupy korzystają z jasnego światła dziennego. Światło powinno być włączone przez 12 godzin na dobę i całkowicie wyłączone w nocy.

Gatunek może obejść się bez UVB, ale zaleca się słabe oświetlenie UVB, ponieważ zapewnia witaminę D3, lepszy apetyt i większą aktywność. Gatunek należy do strefy Fergusona 2. Umieść świetlówkę UVB nad ciepłą stroną, aby indeks UV na gałęzi do wygrzewania wynosił około 2-3, a w pozostałej części terrarium był niższy. Świetlówka T5 HO 5-6 % UVB powinna znajdować się 23-28 cm nad grzbietem węża przy siatce i 30-38 cm bez siatki; odległość zależy od typu lampy i siatki, więc jeśli to możliwe, mierz miernikiem UV. Uzupełnij oświetlenie jasną lampą LED 6500 K, obejmującą większą część długości terrarium, jeśli rośliny mają rosnąć.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

M. viridis zjada całe ofiary. Dorosłe dostają myszy, małe szczury, chomiki, myszoskoczki i przepiórki, najlepiej na zmianę, a młode małe myszy. Ofiara musi być rozmrożona i ogrzana do około 38 °C. Używaj długiej pęsety i podawaj ją, gdy zwierzę siedzi na gałęzi do polowania.

Aby uniknąć otyłości, do której gatunek łatwo skłania się z powodu siedzącego trybu życia, ofiary powinny być małe, a karmienie rzadkie. Młode dostają małą mysz co 5-7 dni. Starsze młode i młode dorosłe dostają mysz skoczka lub średnią mysz co 7-10 dni. Dorosłe dostają jedną lub dwie dorosłe myszy albo małego szczura co 10-14 dni. Łączna masa ofiar wynosi około 15 % masy węża u zwierząt poniżej dwóch lat, 5-10 % u dwu- do pięciolatków i około 5 % później. Węża waży się w misce na wadze kuchennej.

Gdy jest głodny, staje się bardziej niespokojny i siada na najniższej gałęzi do polowania. Suplementacja witaminowo-mineralna nie jest konieczna, ale od czasu do czasu można lekko oprószyć ofiarę wszechstronnym preparatem.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Morelia viridis jest płochliwa i przywiązana do swojego miejsca. Rzadko staje się tak oswojona jak wiele węży właściwych i nie należy brać jej na ręce codziennie. Ma opinię gryzącej, ale zwykle jest to skutek brutalnego traktowania. Spokojne i przewidywalne postępowanie sprawia, że wiele dorosłych zwierząt staje się znośnych w kontakcie.

Zdejmuj zwierzę z gałęzi, gdy odpoczywa. Podejdź od dołu wolną ręką, podeprzyj dolne pętle i pozwól wężowi samemu przejść na dłoń. Nigdy nie ściągaj go z gałęzi, nigdy nie chwytaj za ogon i zaoferuj mu nowe, pewne miejsce do siedzenia. Dorosłego trzymaj obiema rękami. Nowe zwierzęta potrzebują kilku tygodni spokoju, potem krótkich sesji trwających najwyżej 5 minut, które można stopniowo wydłużać. Najpierw umyj ręce, aby zapach nie przypominał ofiary, i lekko stuknij węża w głowę rolką papieru lub hakiem, aby wiedział, że to nie karmienie.

Zwierzęta muszą mieszkać pojedynczo. Trzymanie kilku razem prowadzi do rywalizacji i stresu. Dzieci nie powinny brać węża na ręce bez nadzoru.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Obie płcie mają takie samo ubarwienie, a samica jest zwykle nieco dłuższa i cięższa. Samiec ma ostrogi kloakalne (pozostałości tylnych kończyn), którymi stymuluje samicę podczas kopulacji. Płeć najpewniej określa się sondowaniem, które powinien wykonywać tylko weterynarz lub doświadczony hodowca. Samce osiągają dojrzałość płciową po około 2,5 roku, a samice po około 3,5 roku, często długo po tym, jak staną się zielone. Samica musi być dobrze rozwinięta i w dobrej kondycji, zanim zostanie przeznaczona do rozrodu.

GODY I KOPULACJA

Gatunek ma wyraźny sezon rozrodczy. Kopulacja odbywa się od sierpnia do stycznia i często wywołują ją niże i burze. Samiec przestaje jeść, gdy szuka samicy, i stymuluje ją ostrogami kloakalnymi. Samice nie rozmnażają się co roku.

Wpuść samca do samicy, do jej terrarium, i obserwuj je przez pierwsze dni. Nie jest udokumentowane, jak bardzo trzeba obniżyć temperaturę nocą i skrócić dzień, aby pobudzić kopulację.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa 6-32 jaja kilka miesięcy po kopulacji; w naturze jaja są składane w październiku. Składa je w kryjówce, np. w pojemniku do składania jaj z wilgotnym podłożem lub w dziupli w gałęzi, a następnie wysiaduje je, owijając się wokół nich w ciasną spiralę.

Potrzebuje ciemnego, spokojnego miejsca i nie wolno jej niepokoić podczas wysiadywania.

INKUBACJA

Samica wysiaduje jaja przez około 50 dni, w zakresie 39-65 dni, utrzymując je w temperaturze 29-31 °C. Jaja można też przenieść do inkubatora o tej samej temperaturze, gdzie leżą w wilgotnym perlicie lub wermikulicie i nie wolno ich obracać. W naturze młode wykluwają się w listopadzie, gdy zaczyna się pora deszczowa.

Po wykluciu młode mają około 30 cm długości. Przenieś je z pojemnika inkubacyjnego po pierwszym linieniu.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są żółte i należy je trzymać pojedynczo w małym terrarium z gałęziami, liśćmi i kryjówką. Utrzymuj wilgotność na poziomie 40-70 % i zraszaj codziennie, ponieważ młode są bardziej narażone na odwodnienie niż dorosłe.

Pierwsze posiłki to małe, rozmrożone oseski lub małe myszy podawane pęsetą. Młode szybko rosną i zmieniają barwę po 6-12 miesiącach, ale dojrzałość płciową osiągają dopiero po kilku latach.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, jeśli opieka jest prawidłowa, ale kilka problemów powtarza się regularnie:

- Odwodnienie, zwłaszcza u młodych, które nie znajdują wody. Zraszaj codziennie, aby na liściach i gałęziach były krople do picia.
- Infekcje grzybicze i skórne w terrariach, które nigdy nie wysychają. Pozwól terrarium przeschnąć między zraszaniami i zadbaj o wentylację.
- Otyłość i stłuszczenie wątroby wskutek zbyt częstego lub zbyt obfitego karmienia. Regularnie waż zwierzę.
- Zapalenie jamy ustnej i infekcje dróg oddechowych przy zbyt niskiej temperaturze lub złej higienie: ślina, bańki przy nozdrzach i otwarty pysk.
- Pasożyty u zwierząt importowanych. Zleć badanie próbki kału, zwłaszcza przy utracie masy mimo dobrego apetytu.
- Oparzenia od żarówek bez osłony.
- Zalegająca wylinka przy zbyt niskiej wilgotności.

Skontaktuj się z weterynarzem z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, odmawia jedzenia przez kilka tygodni, siedzi z otwartym pyskiem albo trzyma głowę uniesioną i ciężko oddycha.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.